

ÜNİTE VI

BİLANÇO HESAPLARININ İNCELENMESİ

Stoklar

İsmail KELES

15-STOKLAR

İşletmenin en geç bir yıl içinde satmak veya üretimde kullanmak üzere deposunda bulundurduğu malların izlendiği gruptur.

Bu grupta;

Üretimde kullanmak veya tüketmek amacıyla satın aldığı ilk madde malzeme ve yarı mamul,
Satmak amacı ile satın alınan ticari mallar ya da üretimi tamamlanan mamuller,
Satmak üzere elde tutulan artık, hurda ve yan ürünler yer alır.

Bu grupta yer alan hesaplar aşağıdaki gibidir;

150 - İlk Madde ve Malzeme → Hammaddeler

151 - Yarı Mamuller – Üretim → Üretimi devam eden mallar

152 - Mamuller → Üretimi biten mallar

153 - Ticari Mallar → Alıp satılan mallar

157 - Diğer Stoklar → Artık, hurda, yan ürün vb. gider mallar

158 - Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)

159 - Verilen Sipariş Avansları

İsmail KELES

ÜRETİM SÜRECİ

İşletme gömlek üretmek için 50.000 TL'ye kumaş ve 1.000 TL'ye düğme satın almış, nakit ödemiştir. (KDV %18)

..... / .. /

..... / .. /

Hammaddeler üretime gönderilmiştir.

..... / .. /

..... / .. /

İşletme üretim esnasında 40.000 TL direkt işçilik giderine ve 35.000 TL tutarında diğer gidere katlanmış ve nakit ödenmiştir.

..... / .. /

..... / .. /

Üretim maliyetlerinin ürüne aktarılması

..... / .. /

..... / .. /

Üretim tamamlanmıştır.

..... / .. /

..... / .. /

Maliyet hesaplarının kapatılması

..... / .. /

..... / .. /

Üretilen malların tamamı 500.000 TL + %18 KDV ile nakit satılmıştır.

..... / .. /

..... / .. /

Satılan mamullerin çıkışını gösteren maliyet kaydı;

..... / .. /

..... / .. /

HAMMADELER

➤ Direkt Hammadde; Üretilen ürünün ana yapısını oluşturan, olmazsa olmaz malzemeler.

Gömlek – Kumaş / Masa – Tahta

➤ Endirekt Hammadde; Üretilen ürünün ana yapısını oluşturmayan miktar ve tutar olarak kesin bulunamayan malzemeler.

Gömlek – İplik, Düğme / Masa – Boya, Çivi

ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ

710-DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ HS; Direkt hammaddeler

720-DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ HS; Üretimi bizzat yapan işçilerin giderleri

730-GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HS; Direkt hammadde ve direkt işçilik dışında kalan ve üretimle alakalı olan diğer tüm giderler (endirekt hammadde, endirekt işçilik, faturalar, kiralar, amortismanlar vb.

İsmail KELES

153-Ticari Mallar; İşletmenin alıp üzerinde hiçbir değişiklik yapmadan sattığı mallar bu hesapta izlenir.

Ticari Mal Kayıt Yöntemleri

Aralıklı Envanter Yöntemi;

Bu yöntemi çok sayıda, çok çeşitte ve küçük tutarlı ürün satan işletmeler kullanır.

Bu işletmelerin ortak özelliği mal satışı esnasında satışını yaptıkları malların maliyetlerini tespit edememeleridir.

Bu yöntemde işletme dönem içinde satın aldığı malları 153 - Ticari Mallar hesabına giriş yapar. Sattığı malları ise 600-Yurt İçi Satışlar hesabı yazar. Ancak satışı yapılan malların alış fiyatları bilinmediği için maliyet bedellerinin 153-Ticari Mallar hesabından çıkışını gösteren maliyet kaydı satış esnasında yapılamaz.

Buna göre; 153 - Ticari Mallar hesabına sadece alınan mallar yazıldığı için hesabın dönem sonundaki borç kalanı dönem boyunca satın alınan tüm malların maliyetini gösterir.

Bu yöntemde dönem sonunda sayım yapılır ve depodaki mevcut malların maliyet değeri bulunur. Daha sonra 153-Ticari Mallar hesabı borç kalanından sayım sonucu bulunan tutar çıkartılarak dönem boyunca satışı yapılan malların maliyet değeri bulunur.

Bulunan bu tüm satışların maliyeti için dönem sonunda tek bir maliyet kaydı yapılarak tüm satışı yapılan malların maliyeti 153 - Ticari Mallar hesabından çıkışı gerçekleştirilir.

Sürekli Envanter Yöntemi;

Bu yöntemi az sayıda, az çeşitte ve büyük tutarlı ürün satan işletmeler kullanır.

Bu işletmelerin ortak özelliği mal satışı esnasında satışını yaptıkları malların maliyetlerini de tespit edebilmeleridir.

Bu yöntemde işletme dönem içinde satın aldığı malları 153 - Ticari Mallar hesabına giriş yapar. Sattığı malları ise 600-Yurt İçi Satışlar hesabı yazar. Ayrıca satışı yapılan malların alış fiyatları da bilindiği için 153-Ticari Mallar hesabından çıkışını gösteren maliyet kaydı da satış esnasında yapılır.

Buna göre; 153 - Ticari Mallar hesabına hem alınan hem de satılan malların maliyeti kaydedildiği için hesabın dönem sonundaki borç kalanı depoda kalan malların maliyetini gösterir.

Bu yöntemde dönem sonunda sayım yapılmasa bile 153 - Ticari Mallar hesabının borç kalanına bakarak depoda kalan malların maliyet değeri bulunabilir.

Bu yöntemde 153-Ticari Mallar hesabının borç kalanı ile sayım sonucu eşit olmalıdır. Eğer eşit değil ise noksan veya fazla var anlamına gelir.

Bu yöntemde dönem içinde satılan malların maliyet değerleri 153 - Ticari Mallar hesabından çıkartıldığı için dönem sonunda ayrıca bir maliyet kaydı yapılarak satışı yapılan malların hesaptan çıkartılmasına gerek yoktur.

TİCARİ MALLAR HESABI İLE İLGİLİ KAYITLAR

MAL ALIŞ KAYITLARI → Mal alış kayıtlarında aralıklı ve sürekli envanter arasında fark yoktur.

MAL ALIŞI

İşletme 10.000 TL + %18 KDV ile nakit mal satın almıştır.

..... / .. /

..... / .. /

ALISH GİDERLERİ

Alınan mallar için 1.000 TL + %18 KDV nakliye bedeli nakit ödenmiştir.

..... / .. /

..... / .. /

ALISH İADELERİ

Alınan malların 3.000 TL + %18 KDV'lik kısmı iade edilmiş ve tutar nakit iade alınmıştır.

..... / .. /

..... / .. /

ALISH İSKONTOLARI

Alınan mallar için 2.000 TL + %18 KDV iskonto yapılmış ve tutar nakit geri alınmıştır.

..... / .. /

..... / .. /

MAL SATIŞ KAYITLARI

MAL SATIŞI

Alınan malların tamamı 20.000 TL + %18 KDV ile veresiye satılmıştır.

..... / .. /

..... / .. /

→ Sürekli envanteri kullanan işletmeler ayrıca satılan malın çıkışını gösteren maliyet kaydını da yapar.

..... / .. /

..... / .. /

SATIŞ GİDERLERİ

Satılan mallar için 1.000 TL + %18 KDV nakliye bedeli nakit ödenmiştir.

..... / .. /

..... / .. /

SATIŞ İADELERİ

Satılan malların yarısı iade alınmış ve tutar alıcının borcundan düşülmüştür.

..... / .. /

..... / .. /

→ Sürekli envanteri kullanan işletmeler ayrıca iade alınan malların tekrar geri girişini gösteren maliyet iptal kaydını da yapar.

..... / .. /

..... / .. /

SATIŞ İSKONTOLARI

Satılan mallar için 2.000 TL *%18 KDV iskonto yapılmış ve tutar alıcının borcundan düşülmüştür.

..... / .. /

..... / .. /

Ticari Mallar Hesabı Örnek Kayıtlar

İşletme maliyeti 10.000 TL olan malları %18 KDV ve %25 kar marjı ile veresiye satmıştır. Satılan malların %20'si iade alınmıştır. İşletme sürekli envanter yöntemini kullanmaktadır.

MAL SATIŞI

SATIŞ İADESİ

..... / .. /

..... / .. /

..... / .. /

..... / .. /

Maliyet Kaydı;

Maliyet İptal Kaydı;

..... / .. /

..... / .. /

..... / .. /

..... / .. /

İşletme 10.000 TL + %18 KDV ile veresiye mal satmıştır. Kar marjı %25'tir. Satılan malların %20'si iade alınmıştır. İşletme sürekli envanter yöntemini kullanmaktadır.

MAL SATIŞI

SATIŞ İADESİ

..... / .. /

..... / .. /

..... / .. /

..... / .. /

Maliyet Kaydı;

Maliyet İptal Kaydı;

..... / .. /

..... / .. /

..... / .. /

..... / .. /

İsmail KELES.

TİCARİ MALLAR İLE İLGİLİ HESAPLAMALAR

ARALIKLI ENVANTER YÖNTEMİ

Borç	153-Ticari Mallar	Alacak
Dönem Başı Mal	Alış İadeleri	
Dönem İçi Alışlar	Alış İskontoları	
Alış Giderleri		
BORÇ KALANI	→ Dönem Başı Mal + Net Alışlar	

$$STMM = \text{Ticari Mallar Hs Borç Kalanı} - \text{Dönem Sonu Stok (Sayım Sonucu)}$$

Aralıklı envanter yönteminde dönem sonunda bulunan tüm satışların maliyeti için bir tek maliyet kaydı yapılır.

..... / .. /	
621-Satılan Ticari Malın Maliyeti	XX
153-Ticari Mallar	XX
..... / .. /	

SÜREKLİ ENVANTER YÖNTEMİ

Borç	153-Ticari Mallar	Alacak
Dönem Başı Mal	Alış İadeleri	
Dönem İçi Alışlar	Alış İskontoları	
Alış Giderleri	Satışlar (Karsız)	
Satış İadeleri (Karsız)		
BORÇ KALANI	→ Kayıtlara Göre Dönem Sonu Stok	

$$\text{Ticari Mallar Hs Borç Kalanı} = \text{Dönem Sonu Stok (Sayım Sonucu)} \rightarrow \text{Noksan / Fazla}$$

$$STMM = \text{Satışlar (Karsız)} - \text{Satış İadeleri (Karsız)}$$

ORTAK FORMÜLLER

$$\text{NET ALIŞLAR} = \left[\begin{array}{c} \text{Dönem İçi Alışlar} \\ + \\ \text{Alış Giderleri} \end{array} \right] - \left[\begin{array}{c} \text{Alış İadeleri} \\ + \\ \text{Alış İskontoları} \end{array} \right]$$

$$\text{NET SATIŞLAR} = \text{Satışlar (Karlı)} - \left[\begin{array}{c} \text{Satış İadeleri (Karlı)} \\ + \\ \text{Satış İskontoları} \end{array} \right]$$

$$\text{Brüt Satış Karı veya Zararı} = \text{Net Satışlar} - \text{STMM}$$

$$\text{Faaliyet Karı veya Zararı} = \text{Brüt Satış Karı veya Zararı} - \left[\begin{array}{c} \text{Gen. Yönt. Gid.} \\ + \\ \text{Paz. Satış Dağ. Gid.} \\ + \\ \text{Ar-Ge Gid.} \end{array} \right]$$

NOT: Hiç bir hesaplama KDV dahil edilmez. Eğer KDV dahil tutar verilir ise önce KDV anndırılmalıdır.

TİCARİ MALLAR İLE İLGİLİ HESAPLAMALAR

Bir işletmeye ait bilgiler aşağıdaki gibidir;

Dönem Başı Mal	= 750.000
Dönem İçi Alışlar	= 500.000
Alış Giderleri	= 160.000
Alış İadeleri	= 130.000
Alış İskontoları	= 70.000
Satışlar	= 880.000
Satış İadeleri	= 220.000
Satış İskontoları	= 40.000
Genel Yön. Giderleri	= 7.000
Ar-ge Giderleri	= 8.000
Paz. Sat. Dağ. Gid.	= 5.000
Dönem Sonu Stok	= 770.000

STMM =

Net Alışlar =

Net Satışlar =

Brüt Satış Karı veya Zararı =

Faaliyet Karı veya Zararı =

Borç	153-Ticari Mallar	Alacak

İsmail KELES

TİCARİ MALLAR İLE İLGİLİ HESAPLAMALAR

Bir işletmeye ait bilgiler aşağıdaki gibidir;

Dönem Başı Mal	= 760.000
Dönem İçi Alışlar	= 410.000
Alış Giderleri	= 230.000
Alış İadeleri	= 170.000
Alış İskontoları	= 80.000
Satışlar	= 1.000.000
Satış İadeleri	= 200.000
Satış İskontoları	= 50.000
Genel Yön. Giderleri	= 18.000
Paz. Sat. Dağ. Gid.	= 7.000
Kar Marjı	= %25

Dönem Sonu Stok =

STMM =

Net Alışlar =

Net Satışlar =

Brüt Satış Karı veya Zararı =

Faaliyet Karı veya Zararı =

Borç	153-Ticari Mallar	Alacak

İsmail KELES

STOK DEĞERLEME İŞLEMLERİ

Farklı fiyat seviyelerinden satın alınan malların satışı esnasında hangi maliyetli malın çıkışının yapılacağı ve depoda hangi maliyetli mal kaldığının tespit edilmesine stok değerlendirme işlemleri denir. İşletmenin depoda kalan stoklarının ve satılan/üretime gönderilen mallarının maliyet değerinin tespit edilmesinde farklı yöntemler kullanılır.

STOK DEĞERLEME İŞLEMLERİ

MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ (MSUGT)

1-Ortalama Maliyet Yöntemi

2-İlk Giren İlk Çıkar Yöntemi (FIFO)

3-Son Giren İlk Çıkar Yöntemi (LIFO)

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI (TMS)

1-Ağırlıklı Ortalama Maliyet Yöntemi

2-İlk Giren İlk Çıkar Yöntemi (FIFO)

3-Has Parti (Gerçek Maliyet) Yöntemi

İsmail KELES

1-Ortalama Maliyet Yöntemi

Bu yöntemde işletme dönem içinde satın aldığı tüm mal / hammaddeler için ortalama bir fiyat belirler. Belirlenen bu ortalama fiyata göre satılan/üretime gönderilen malların ve stokta kalan malların maliyeti hesaplanır. Ortalama fiyat belirlenirken iki farklı hesaplama yöntemi kullanılır. Bunlardan birincisi tartılı ortalama maliyet yöntemi ikincisi ise hareketli ortalama maliyet yöntemi olarak isimlendirilir.

a) Tartılı Ortalama Maliyet Yöntemi

Bu hesaplama yönteminde işletme tüm alışları için tek bir ortalama fiyat bulur ve satışı yapılan malların maliyetide depoda kalan malların maliyeti de bu ortalama fiyat ile hesaplanır. Ortalama fiyat bulunurken dönemin toplam alış maliyetleri, toplam alış tutarlarına bölünerek hesaplama yapılır.

$$\text{Ortalama Fiyat} = \frac{\text{Toplam Alış Fiyatı}}{\text{Toplam Alış Miktarı}}$$

$$\text{Satılan Malların Maliyeti} = \text{Toplam Satış Miktarı} \times \text{Ortalama Fiyat}$$

$$\text{Kalan Stokların Maliyeti} = \text{Kalan Mal Miktarı} \times \text{Ortalama Fiyat}$$

TARİH	İŞLEM	BİRİM FİYAT	MİKTAR	TUTAR
01.02	D.Başı	100	40	4.000
05.02	Alış	130	50	6.500
10.02	Alış	200	60	12.000
15.02	Satış	-	-90	-
20.02	Alış	230	100	23.000
25.02	Satış	-	-110	-

İsmail KELES

a) Hareketli Ortalama Maliyet Yöntemi

Bu hesaplama yönteminde her yeni alınan mal için yeni bir ortalama fiyat bulunur ve her satışın maliyeti en son bulunan ortalama fiyat ile hesaplanır.

$$1. \text{ Satış Ort. Fiyat} = \frac{1. \text{ Satışa Kadar Toplam Alış Tutarı}}{1. \text{ Satışa Kadar Toplam Alış Miktarı}}$$

$$1. \text{ Satışın Maliyeti} = 1. \text{ Satış Miktarı} \times 1. \text{ Satış Ort. Fiyat}$$

<u>TARİH</u>	<u>İŞLEM</u>	<u>BİRİM FİYAT</u>	<u>MİKTAR</u>	<u>TUTAR</u>
01.02	D.Başı	100	40	4.000
05.02	Alış	130	50	6.500
10.02	Alış	200	60	12.000
15.02	Satış	-	-90	-
20.02	Alış	230	100	23.000
25.02	Satış	-	-110	-

$$2. \text{ Satış Ort. Fiyat} = \frac{\text{Kalan Malların Tutarı} + \text{Yeni Alınan Malların Tutarı}}{\text{Kalan Malların Miktarı} + \text{Yeni Alınan Malların Miktarı}}$$

$$2. \text{ Satışın Maliyeti} = 2. \text{ Satış Miktarı} \times 2. \text{ Satış Ort. Fiyat}$$

İsmail KELES

2-İlk Giren İlk Çıkar Yöntemi (FİFO)

Bu yöntemde ilk satın alınan malın/hammaddenin öncelikle satılacağı/üretime gönderileceği varsayılır. Her satış ya da üretime gönderim maliyeti işlemi depoda bulunan stoklar arasından ilk giriş yapılanlardan başlamak üzere yapılır. Bu yöntem özellikle çabuk bozulan veya son kullanma tarihi olan ürünleri satan/üreten işletmeler tarafından tercih edilmektedir.

15.02 Tarihli 90 Adet Satılan Malın Maliyeti

<u>TARİH</u>	<u>İŞLEM</u>	<u>BİRİM FİYAT</u>	<u>MİKTAR</u>	<u>TUTAR</u>
01.02	D.Başı	100	40	4.000
05.02	Alış	130	50	6.500
10.02	Alış	200	60	12.000
15.02	Satış	-	-90	-
20.02	Alış	230	100	23.000
25.02	Satış	-	-110	-

25.02 Tarihli 110 Adet Satılan Malın Maliyeti

İsmail KELES.

3-Son Giren İlk Çıkar Yöntemi (LİFO)

Bu yöntemde son satın alınan malın/hammaddenin öncelikle satılacağı/üretime gönderileceği varsayılır. Her satış ya da üretime gönderim işlemi depoda bulunan stoklar arasından son giriş yapılanlardan başlamak üzere yapılır. Bu yöntem özellikle yeni teknoloji ürün satan / üreten işletmeler tarafından tercih edilmektedir.

15.02 Tarihli 90 Adet Satılan Malın Maliyeti

TARİH	İŞLEM	BİRİM FİYAT	MİKTAR	TUTAR
01.02	D.Başı	100	40	4.000
05.02	Alış	130	50	6.500
10.02	Alış	200	60	12.000
15.02	Satış	-	-90	-
20.02	Alış	230	100	23.000
25.02	Satış	-	-110	-

25.02 Tarihli 110 Adet Satılan Malın Maliyeti

İsmail KELES.

157-DİĞER STOKLAR

Stoklar hesap grubunda yer alan kalemlerden hiçbirinin kapsamına girmeyen ancak bir yıl içinde elden çıkarılması düşünülen diğer mallara bu hesapta yer verilir. Özellikle;

- Artık, hurda, yan ürün veya promosyon ile gelen ürünler
- Komisyoncuya satması için gönderilen mallar
- Yoldaki mallar
- Değeri düşen mallar vb. bu hesapta takip edilir.

YEVMIYE DEFTERİ

Borç =>Diğer stok girişi	/	
İlgili hesap / hesaplar	/	
İlgili hesap / hesaplar	/	
Alacak =>Diğer stokların çıkışı / satılması	/	

Hesabın yevmiye defterine kaydedilmesi; Diğer Stoklar hesabı bir varlık hesabıdır. Hesabın yevmiye kaydında sol üst tarafa (borç tarafına) yazılması halinde işletmeye diğer stok niteliğinde bir malın girdiği, sağ alt tarafa (alacak tarafına) yazılması halinde ise diğer stokun satıldığı veya işletmeden çıktığı anlamına gelir. Karşılıklı ise işlem ile ilgili diğer hesaplar yazılır.

DEFTERİ KEBİR

Borç	Diğer Stoklar	Alacak
İlk kayıt tutarı, Giren diğer stokların tutarları	Satılan veya çıkışı yapılan diğer stokların tutarları	
Borç Kalanı		
↓		
(Mevcut bekleyen diğer stokların tutarı)		

Hesabın defteri kebir kaydedilmesi; Hesaba ilk kayıt borç tarafına yapılır. Girişi yapılan diğer stokların tutarları defteri kebirde hesabın sol tarafına (borç tarafına) yazılırken, satılan veya çıkışı yapılan diğer stokların tutarları ise hesabın sağ tarafına (alacak tarafına) yazılır. Hesap tüm varlık hesapları gibi ya kalan vermez ya da sadece borç kalanı verir, hesap alacak kalanı vermez. Diğer Stoklar hesabının borç kalanı işletmedeki mevcut bekleyen diğer stokların tutarını gösterir.

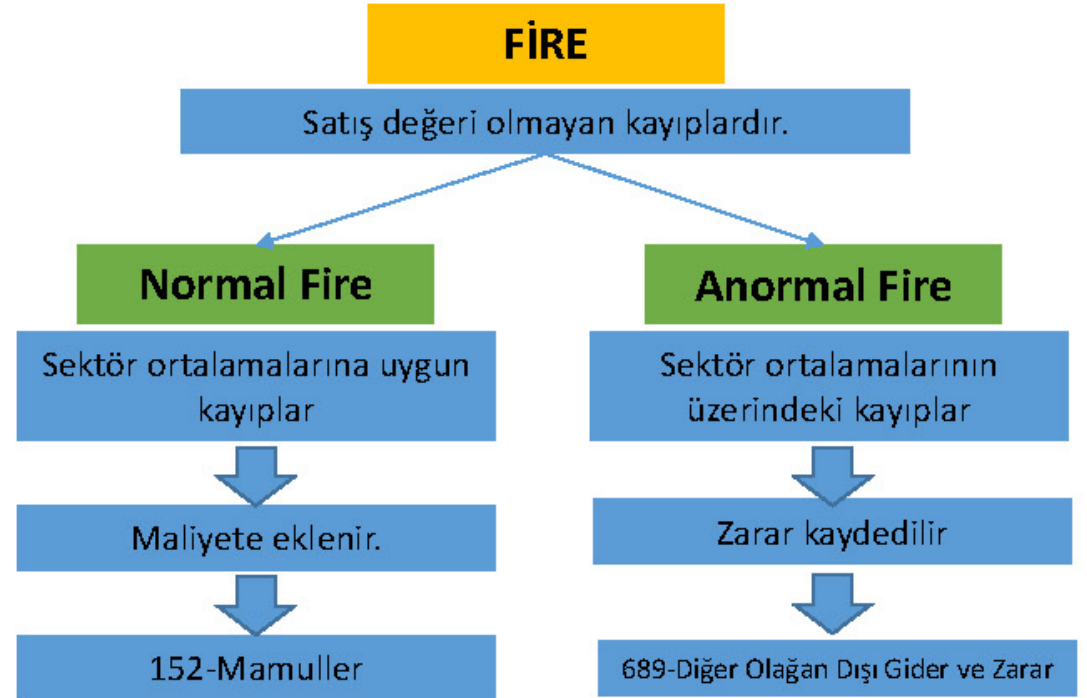
İsmail KELES

Artık ve Firelerin Kaydedilmesi;

Maliyeti 100.000 TL olan malların 85.000 TL'lik kısmının üretimi tamamlanmıştır. Kalan malların 4.000 TL'lik kısmı normal fire, 5.000 TL'lik kısmı anormal fire ve kalan 6.000 TL'lik kısım ise artık olarak üretimden çıkmıştır.

_____ / ... / _____
+ 4.000

_____ / ... / _____

DEĞERİ DÜŞEN MALLAR

Maliyeti 50.000 TL olan ticari malın değeri 30.000 TL'ye düşmüştür.

Değer düşüklüğü kesin ise;

.... / ... /

.... / ... /

Değeri düşen malların tamamı 100.000 TL + %10 KDV ile nakit satılmıştır.

.... / ... /

.... / ... /

Maliyet Kaydı;

.... / ... /

.... / ... /

Değer düşüklüğü tahmini ise;

.... / ... /

157-Diğer Stoklar	50.000
153-Ticari Mallar	50.000
654-Karşılık Giderleri	20.000
158-Stok Değ. Düş. Karşılığı	20.000
.... / ... /	

Değeri düşen malların satılması;

Mallar 25.000 TL + %10 KDV ile nakit satılmıştır.

.... / ... /

Maliyet Kaydı;

.... / ... /

Mallar 36.000 TL + %10 KDV ile nakit satılmıştır.

.... / ... /

Maliyet Kaydı;

.... / ... /

Mallar 60.000 TL + %10 KDV ile nakit satılmıştır.

.... / ... /

Maliyet Kaydı;

.... / ... /

NOT: Mallar kaçta satılırsa satılsın yapılan maliyet kaydında 157 ve 158 no lu hesaplar satılan mal oranında karşılıklı yazılarak kapatılır.

Ismail KELES

159-VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

Ana faaliyet konusu kapsamındaki ticari malların veya hammaddelelerin satın alınması esnasında yapılan avans ödemelerinin takip edildiği hesaptır.

Duran varlık satın alınırken yapılan avans ödemeleri için bu hesap yerine 259-Verilen Avanslar hesabı kullanılmalıdır.

YEVMIYE DEFTERİ

_____ / _____
Borç =>Mal alımı öncesi ön ödeme yapılması
İlgili hesap / hesaplar
_____ / _____
_____ / _____
İlgili hesap / hesaplar
Alacak =>Alınan malın yola çıkması veya teslim alınması
_____ / _____

Hesabın yevmiye defterine kaydedilmesi; Verilen Sipariş Avansları hesabı bir varlık hesabıdır. Hesabın yevmiye kaydında sol üst tarafa (borç tarafına) yazılması halinde işletmenin ticari mal alımı öncesi avans verdiği, sağ alt tarafa (alacak tarafına) yazılması halinde ise avans verilen malların yola çıktığı veya teslim alındığı anlamına gelir. Karşılanna ise işlem ile ilgili diğer hesaplar yazılır.

DEFTERİ KEBİR

Borç	Verilen Sipariş Avansları	Alacak
İlk kayıt tutarı, Ticari mal alımı için verilen avans tutarları		Teslim alınan veya yola çıkan ticari mallar için verilen avans tutarları
Borç Kalanı		
↓		
(Teslim alınmamış ticari mallar için yapılan avans ödemelerinin toplam tutarı)		

Hesabın defteri kebirde kaydedilmesi; Hesaba ilk kayıt borç tarafına yapılır. Ticari mal alımı için verilen avansların tutarları defteri kebirde hesabın sol tarafına (borç tarafına) yazılırken, teslim alınan veya yola çıkan ticari mallar için verilen avans tutarları ise hesabın sağ tarafına (alacak tarafına) yazılır. Hesap tüm varlık hesapları gibi ya kalan vermez ya da sadece borç kalanı verir. Hesap alacak kalanı vermez. Verilen Sipariş Avansları hesabının borç kalanı teslim alınmamış ticari mallar için yapılan ön ödemelerin toplam tutarını gösterir.

İsmail KELES

Sipariş Avansı Verilmesi

İşletme 10.000 TL %18 KDV ile mal almak için anlaşmış ve anlaştığı firmaya 2.000 TL nakit avans vermiştir.

____ / ____ / ____

____ / ____ / ____

Alınan mallar henüz gelmeden 1.000 TL + %18 KDV nakliye bedeli nakit ödenmiştir.

____ / ____ / ____

____ / ____ / ____

Mallar teslim alınmış kalan borç nakit ödenmiştir.

____ / ____ / ____

____ / ____ / ____

Mallar yola çıkmıştır.

____ / ____ / ____

____ / ____ / ____

Mallar teslim alınmış kalan borç nakit ödenmiştir.

____ / ____ / ____

____ / ____ / ____

İsmail KELES

Akreditif İşlemleri

Yurt dışından mal veya hizmet satın almak isteyen alıcı ve satıcının güven ve ödeme konusunda sıkıntı yaşamaması sık karşılaşılan bir sorundur. Alıcı malı teslim almadan ödeme yapmak, satıcı ise parayı almadan malı göndermek istemez. Alıcı ve satıcı arasına en az bir banka girerek her iki tarafa güvence sağlaması durumuna akreditif işlemi denir. Akreditif işlemlerinde banka ya da bankalar, alıcıya malı teslim alacağının, satıcıya ise parayı tahsil edeceğinin garantisini vermektedir.

Akreditif işlemi; Alıcı işletmenin aracı bankada akreditif hesabı açtırması ile akreditif işlemi başlar. Akreditif hesabı aslında çekilen bir kredi niteliğindedir. Aracı banka bu bedeli satıcı işletmenin banka hesabına blokeli olarak yatırır. Satıcı işletme bunun üzerine malları gönderir ve sevk belgelerini bankaya ibraz ederek blokeyi kaldırarak parasını tahsil eder. Alıcı işletme ise malı teslim aldığı anda bankaya açtırdığı akreditif hesabını ödeyerek işlemi sonlandırır.

İşletme X bankası ile 100.000 TL değerinde mal alışı için akreditif anlaşması yapmıştır.

____ / ____ / ____

____ / ____ / ____

Bankaya bu işlem için 10.000 TL akreditif gideri nakit olarak ödenmiştir.

____ / ____ / ____

____ / ____ / ____

Mallar teslim alınmıştır. Bu esnada 2.000 TL nakliye, 3.000 TL kur farkı, 4.000 TL faiz, 5.000 TL KDV, 6.000 TL gümrük vergisi nakit ödenmiştir. Ayrıca akreditif hesabı da nakit ödenerek kapatılmıştır.

____ / ____ / ____

____ / ____ / ____

İsmail KELES

ÜNİTE TESTLERİ

SORU

İşletme, maliyeti 250.000 TL olan bir malın, uğradığı hasar nedeniyle bilanço günü itibariyle satış fiyatının 200.000 TL olduğunu belirlemiştir.

Buna göre yapılacak kayıta, aşağıdakilerden hangisinin kullanımı doğrudur?

- A) Karşılık Giderleri Hesabı alacaklı 50.000 TL
- B) Ticari Mallar Hesabı alacaklı 200.000 TL
- C) Diğer Olağandışı Gider ve Zarar Hesabı borçlu, 50.000 TL
- D) Diğer Olağandışı Gider ve Zarar Hesabı alacaklı, 50.000 TL
- E) Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı borçlu, 50.000 TL

ÇÖZÜM

İsmail KELES

ÜNİTE TESTLERİ

SORU

İşletmede 30.000 TL tutarındaki ticari mal için %20 oranında karşılık ayrılmıştır. İşletme stok hareketlerini sürekli envanter yöntemi ile izlemekte olup söz konusu malların %20'si çek karşılığında 3.000 TL'ye satılmıştır. (KDV oranı %18)

Buna göre, satış kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı yanlıştır?

- A) Satılan Ticari Mallar Maliyeti Hesabı borçlu 2.460 TL
- B) Alınan Çekler Hesabı borçlu 3.540 TL
- C) Diğer Stoklar Hesabı alacaklı 6.000 TL
- D) Hesaplanan KDV Hesabı alacaklı 540 TL
- E) Yurtiçi Satışlar Hesabı alacaklı 3.000 TL

ÇÖZÜM

İsmail KELES

ÜNİTE TESTLERİ

ÇÖZÜM

SORU

X işletmesinin Ticari Mallar hesabı ile ilgili bilgileri aşağıdaki gibidir;

Dönem Başı Stok	2.480 TL
Dönem İçi Alışlar	12.000 TL
Alış İadeleri	1.200 TL
Alış Giderleri	5.500 TL
Alış İskontoları	2.300 TL

İşletme dönem sonunda yaptığı sayımda 1.640TL değerinde ticari mal tespit etmiştir. Verilen bilgilere göre işletmenin sattığı malların maliyeti ne kadardır?

- A) 12.840 B) 14.840 C) 15.500
D) 21.840 E) 21.080

İsmail KELES

ÜNİTE TESTLERİ

ÇÖZÜM

SORU

Stok hareketlerini sürekli envanter yöntemiyle izleyen bir işletmenin Ticari Mallar hesabıyla ilgili bilgileri şöyledir:

Dönem başı stok	1.500
Alıştan iadeler	700
Yurtiçi satışlar	15.625
Dönem içi alışlar	18.000
Dönem sonu stok	6.500
Satıştan iadeler	1.250
Ticari Mallar hesabının borç toplamı	21.000
Ticari Mallar hesabının alacak toplamı	13.500
Satılan Ticari Mallar hesabının kalanı	11.500

İşletmenin Kâr Marjı %25'tir.

1. İşletmenin alış giderleri kaç TL'dir?

- A) 250 B) 500 C) 800 D) 1.000 E) 1.200

2. İşletmenin alış iskontoalan kaç TL'dir?

- A) 300 B) 800 C) 1.000 D) 1.300 E) 1.400

İsmail KELES

ÜNİTE TESTLERİ

SORU

İşletme 2,90TL kur ile 40.000€ karşılığı ticari mal almak için bir bankaya akreditif hesabı açtırmıştır. Kur 2,95 üzerinden akreditif gideri olarak 5.000€ ve gerçekleşen kur farkı banka hesabından ödenmiştir.

Buna göre yapılması gereken yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
Banka Kredileri 16.750
Bankalar 16.750

B) _____ / _____
Verilen Sipariş Avansları 16.750
Bankalar 16.750

C) _____ / _____
Verilen Sipariş Avansları 14.750
Bankalar 14.750

D) _____ / _____
Kambiyo Zararı 2.000
Bankalar 2.000

E) _____ / _____
Verilen Avanslar 14.750
Bankalar 14.750

ÇÖZÜM

İsmail KELES

ÜNİTE TESTLERİ

SORU

Bir işletmenin “Z” malı ile ilgili bilgileri şöyledir:

<u>Satın Alınan Tarih</u>	<u>Miktar</u>	<u>Birim Maliyet</u>	<u>Toplam Maliyet</u>
5 Ocak	300	20 TL	6.000 TL
15 Temmuz	200	21 TL	4.200 TL
25 Ekim	250	22 TL	5.500 TL

Dönem sonunda 200 adet Z malı bulunmaktadır. Bu bilgilere ve ilk giren ilk çıkar yöntemine göre dönem içinde sablan malların maliyeti kaç TL’dir?

- A) 9.700 B) 10.200 C) 11.300
D) 11.500 E) 11.700

ÇÖZÜM

İsmail KELES

ÜNİTE TESTLERİ

SORU

ÇÖZÜM

İşletmenin stokları içinde yer alan hammaddeyi üretime sevk etmesi hâlinde yapması gereken kayıta aşağıdaki hesapların hangisinin kullanımı doğrudur?

- A) Diğer Stoklar Hesabı alacaklı
- B) Satılan Mamuller Maliyeti Hesabı borçlu
- C) Direkt İlk Madde ve Malzeme Yansıtma Hesabı alacaklı
- D) İlk Madde ve Malzeme Hesabı borçlu
- E) Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Hesabı borçlu

İsmail KELES

ÜNİTE TESTLERİ

SORU

İşletme, kredili olarak yaptığı satış dolayısıyla ortaya çıkan alacağının vadesinden önce ödenmesi nedeniyle indirim yapmıştır.

Bu işlem hangi hesaba, ne şekilde kaydedilmelidir?

- A) Satış İskontoları Hesabının borcuna
- B) Satış İskontoları Hesabının alacağına
- C) Yurtiçi Satışlar Hesabının alacağına
- D) Yurtiçi Satışlar Hesabının borcuna
- E) Satılan Ticari Malların Maliyeti Hesabının borcuna

ÇÖZÜM

İsmail KELES

ÜNİTE TESTLERİ

ÇÖZÜM

SORU

Stok hareketlerini sürekli envanter yöntemiyle izleyen bir işletme 6 adet malı KDV dahil 17.250 TL'ye satmıştır. İşletme satışlarını %25 kârla yapmaktadır. (KDV oranı %15)

- Buna göre, satış işleminin kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?**
 - Ticari Mallar Hesabı alacaklı 15.000 TL
 - Ticari Mallar Hesabı borçlu 12.000 TL
 - Satılan Ticari Mallar Hesabı borçlu 12.000 TL
 - Hesaplanan KDV Hesabı borçlu 2.250 TL
 - Yurtiçi Satışlar Hesabı alacaklı 17.250 TL
- Satılan mallardan bir tanesinin iadesi durumunda işletmenin yapacağı kayıta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?**
 - Ticari Mallar Hesabı borçlu 2.500 TL
 - Hesaplanan KDV Hesabı alacaklı 375 TL
 - Satıştan İadeler Hesabı borçlu 2.000 TL
 - Yurtiçi Satışlar Hesabı borçlu 2.500 TL
 - Satılan Ticari Mallar Maliyeti Hesabı alacaklı 2.000 TL

İsmail KELES

ÜNİTE TESTLERİ

SORU

İşletme, sattığı malların iadesiyle ilgili olarak ortaya çıkan taşıma giderlerini üstlenmiştir.

Buna göre, ilgili tutar aşağıdaki hesaplardan hangisine kaydedilmelidir?

- A) Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri
- B) Satılan Ticari Mallar Maliyeti
- C) Satıştan İadeler
- D) Yurtiçi Satışlar
- E) Ticari Mallar

ÇÖZÜM

İsmail KELES